
Viktige begrepsavklaringer for dødshjelpdebatten

ANMELDELSER

BJØRN HOFMANN

Senter for medisinsk etikk, Universitetet i Oslo
Institutt for helsevitenskap, NTNU på Gjøvik

Lars Johan Materstvedt

Dødshjelp

Begreper, definisjoner, lover, klinikk og etikk. 114 s. Bergen: Fagbokforlaget, 2022. Pris NOK 329

ISBN 978-82-450-3928-3

Denne boken henvender seg til alle som er interesserte i dødshjelp. Forfatteren er filosof og har i mange år forsket på temaet nasjonalt og internasjonalt.

Først presenteres og defineres sentrale begreper, slik som eutanasi, assistert selvmord og behandlingsbegrensning. Deretter drøftes hvordan disse begrepene brukes og misbrukes i Norge, før empirisk forskning om dødshjelp

blir diskutert. Til slutt gir boken en interessant drøfting av selvbestemmelse og (farene for) paternalisme ved dødshjelp.

Uklare begreper gjør dødshjelpdebatten kompleks, frontene steile og tolkningen av lovgivingen uullen. Materstvedt bidrar til en ryddigere debatt og kommenterer to andre ferske og relevante bøker: *Aktiv dødshjelp: Etikk ved livets slutt* (2019) og *Hva er døden* (2020). Selv om det er en klar fordel å ha lest disse bøkene, er det ingen forutsetning.

Materstvedt er på sitt beste når han viser hvordan andre filosofer feiler når de ikke definerer og bruker begrepene skikkelig eller bruker retoriske grep. Dessverre faller han for egen kritikk når han omtaler andres argumenter som «rørende».

Boken tar opp temaer som de andre bøkene mangler – organdonasjon (etter sirkulasjonsstans) og hvem som skal utføre dødshjelp. Empirisk kunnskap presenteres på en oversiktlig og kritisk måte der hvor andre ukritisk viser til selekterte studier.

Ett savn er rettstilstanden og praksis i Norge etter Christian Sandsdalen-saken. Mens boken vier Benelux-landene mye oppmerksomhet, får vi vite lite om hvordan utålelig lidelse håndteres i Norge.

En av de mest filosofisk interessante delene av boken drøfter selvbestemmelse og paternalisme ved dødshjelp. Materstvedt viser hvordan det å sette grenser for dødshjelp vil være diskriminerende og hvordan de som argumenterer for dødshjelp ut fra selvbestemmelsesretten, i praksis er paternalister. Her krever Materstvedt kanskje mer av de han kritiserer enn av seg selv. For Materstvedt er selvbestemmelsesretten «Vestens hellige ku», som bevares av ideologiske grunner. Dessverre får vi ikke vite hvilke følger dette har for reguleringen av dødshjelp.

Boken er for den som søker klare definisjoner av sentrale begreper. Den gir en god oversikt over lovgivingen og innsikt i praksis fra land som praktiserer dødshjelp, men også utfordringene og begrensningene i kunnskapen. Den som vil delta i dødshjelpdebatten – eller gjøre seg opp en kvalifisert mening – bør lese denne boken.

Publisert: 15. august 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0273
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. juli 2026.